

Global Conference on Medical and Health Sciences

Hosted Online from Madrid, Spain

Date: 14th June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

DOKTOR SYUZ ASARALARIDA MUALLIF MAHORATI

G. I. Bo‘riyeva

TDYU xorijiy tillar sho‘basi dotsent vazifasini bajaruvchisi

Annotatsiya

Mazkur maqolada Amerika bolalar adabiyotining yirik vakili Doktor Syuz (Theodor Seuss Geisel) asarlarida muallif mahoratining namoyon bo‘lish xususiyatlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda yozuvchining individual ijodiy uslubi, badiiy til yaratish mahorati, lingvopoetik vositalardan foydalanish xususiyatlari hamda bolalar kitobxonining yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda badiiy mazmunni shakllantirish usullari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar. Doktor Syuz, bolalar adabiyoti, individual uslub, badiiy til, lingvopoetika, neologizm, so‘z o‘yini, alliteratsiya, ritm, qofiya, takror, yumor, badiiy obraz, didaktik mazmun.

Bolalar adabiyoti insonning estetik didi, tafakkuri, axloqiy qarashlari va dunyoni anglash jarayonining shakllanishida muhim o‘rin tutadi. Ayniqsa, bolalar uchun yaratilgan badiiy asarlarda muallifning ijodiy mahorati nafaqat voqea va obrazlarni yaratish, balki yosh kitobxonning yosh xususiyatlari, psixologik ehtiyojlari va idrok etish imkoniyatlarini hisobga olish orqali namoyon bo‘ladi. Shu jihatdan bolalar adabiyotida badiiylik va didaktik mazmunning uyg‘unligi, sodda va ta’sirchan til, ritm va qofiyaning o‘ziga xos qo‘llanilishi, takrorlar, tovush o‘yinlari, yumor hamda noodatiy obrazlar muallif mahoratini belgilovchi muhim omillar sifatida namoyon bo‘ladi [1,2].

Amerika bolalar adabiyotining rivojlanishida Theodor Seuss Geisel, ijodiy taxallusi bilan **Dr. Seuss**, alohida o‘rin egallaydi. Uning asarlari XX asr Amerika bolalar adabiyotining badiiy va pedagogik imkoniyatlarini kengaytirgan ijodiy

Global Conference on Medical and Health Sciences

Hosted Online from Madrid, Spain

Date: 14th June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

hodisalardan biri sifatida e'tirof etiladi. "The Cat in the Hat", "Green Eggs and Ham", "Fox in Socks", "Horton Hears a Who!", "The Lorax", "How the Grinch Stole Christmas!" kabi asarlarida muallif bolalar uchun tushunarli va qiziqarli syujetni chuqur ijtimoiy, axloqiy va tarbiyaviy mazmun bilan uyg'unlashtiradi. Dr. Syuzning ijodiy individualligi, avvalo, tilning badiiy imkoniyatlaridan nihoyatda erkin va ijodiy foydalanishida ko'zga tashlanadi [3,4].

Dr. Syuz asarlarining o'ziga xosligi uning til yaratish mahoratida ayniqsa yaqqol namoyon bo'ladi. Muallif neologizmlar, o'ylab topilgan so'zlar, alliteratsiya, assonans, onomatopoeia, ichki va tashqi qofiya, ritmik takrorlar hamda so'z o'yinlaridan keng foydalanib, bolalar uchun oson esda qoladigan va fonetik jihatdan jozibador badiiy matn yaratadi [5]. Bunday lingvopoetik vositalar asarning faqat estetik qiymatini oshiribgina qolmay, balki bolalarning tovush, so'z va ma'no o'rtasidagi munosabatni anglashiga ham xizmat qiladi [6]. Shu sababli Dr. Syuz ijodida badiiy til va pedagogik maqsad bir-biridan ajralmas hodisa sifatida namoyon bo'ladi.

Muallif mahoratining yana bir muhim jihati uning bolalar psixologiyasini chuqur his qilishi bilan bog'liq. Dr. Syuz bolalar uchun murakkab g'oyalarni bevosita nasihat qilish orqali emas, balki kulgili vaziyatlar, fantastik obrazlar, paradoksal holatlar va sodda, ritmik nutq vositasida ifodalaydi. Masalan, "The Lorax" asarida [7] tabiatni muhofaza qilish va ekologik mas'uliyat masalasi fantastik obrazlar hamda ramziy tasvirlar orqali yoritilsa, "Horton Hears a Who!" asarida inson qadr-qimmati, hamjihatlik va boshqalarning huquqlarini hurmat qilish g'oyalari badiiy voqealar vositasida ochib beriladi. "Green Eggs and Ham" asarida esa yangilikni sinab ko'rish, qat'iyat va ochiq fikrlilik kabi fazilatlar takror va ritmik tuzilma asosida yoritiladi [8].

Dr. Syuzning mualliflik mahoratini o'rganish, shuningdek, uning badiiy obraz yaratish uslubini tahlil qilishni ham taqozo etadi. Muallifning noodatiy

Global Conference on Medical and Health Sciences

Hosted Online from Madrid, Spain

Date: 14th June, 2026

Website: <https://econferencia.com>

qahramonlari, fantastik olami, vizual va verbal tasvirning uyg'unligi hamda yumorga asoslangan bayon usuli bolalar kitobxonining e'tiborini jalb qilish bilan birga, uni mustaqil fikrlashga undaydi [9, 10]. Ayniqsa, oddiy ko'rinadigan syujet ortida murakkab axloqiy, ijtimoiy va ekologik masalalarning yashirilishi Dr. Syuz ijodining ko'p qatlamli badiiy tabiatini ko'rsatadi [11].

Shunday qilib, Dr. Syuz ijodini muallif mahorati nuqtayi nazaridan o'rganish uning asarlarining faqat bolalar uchun yozilgan qiziqarli matnlar emas, balki o'ziga xos lingvopoetik tizim, chuqur tarbiyaviy mazmun va yuqori badiiy mahorat uyg'unlashgan murakkab adabiy hodisa ekanligini ko'rsatishga imkon beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Coats, K. The Bloomsbury Introduction to Children's and Young Adult Literature. London: Bloomsbury Academic, 2013.
2. Crystal, D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge: Cambridge University Press, 1995.
3. Geisel, T. S. The Cat in the Hat. New York: Random House, 1957.
4. Geisel, T. S. Green Eggs and Ham. New York: Random House, 1960.
5. Geisel, T. S. Hop on Pop. New York: Random House, 1963.
6. Geisel, T. S. Fox in Socks. New York: Random House, 1965.
7. Geisel, T. S. The Lorax. New York: Random House, 1971.
8. Geisel, T. S. Oh, the Thinks You Can Think!. New York: Random House, 1975.
9. Geisel, T. S. The Butter Battle Book. New York: Random House, 1984.
10. Nikolajeva, M. Reading for Learning: Cognitive Approaches to Children's Literature. Amsterdam: John Benjamins, 2014.
11. Nel, P. *Dr. Seuss: American Icon*. New York: Continuum, 2004.